

VASTEN 2019: 7 APRIL 2019 - VIJFDE ZONDAG VAN DE VASTEN

Bezinning 6

Lezingen: Jes. 43, 16-21; Ps. 126 (125); Fil 3, 8-14; Joh 8, 1-11

Blijf niet in het verleden hangen. Maak openingen voor een nieuwe start

Ooit heeft een volk de slavernij achter zich gelaten. Zij baanden zich een weg door een turbulente zee met een heel leger achter hen. Vervolgens een lange, moeilijke tocht door de woestijn. Die exodus blijft in de herinnering. Profeten zeggen dat een nieuwe exodus altijd mogelijk is. "Blijf niet in het verleden hangen." God zegt: "Ik onderneem iets nieuw". Het is al begonnen, zie je dat niet? Een nieuwe exodus is daarom mogelijk voor een volk dat wegtrekt uit een lastig verleden.

In deze vastentijd begeleidt God ons in onze inspanningen om weg te trekken en om slavernij om te zetten in vrijheid, kwaad in goed, oorlog in vrede en onrecht in recht. In onze wereld is er nog steeds kwaad, onrecht en oorlog. Oorlog, net als slavernij, moet uitgebannen worden.

Hebben wij zondebokken nodig?

Een mens aanwijzen als legitiem doelwit is een zenuwslopende tactiek in hedendaags geweld. Als een terreurgroep een advocaat of een aannemer aanwijst, of als een fundamentalistisch leider een schrijver uitkiest voor executie, vaak roept de angst die dit teweegbrengt een gevoel van machteloosheid op in de gemeenschap van de persoon die in gevaar is. Meestal wordt de aangewezen persoon voorgesteld als een bedreiging voor een of andere waarde die belangrijk is voor de groep die executie als de beste oplossing ziet om zijn belang te beschermen. Hun gezag om te executeren komt voort uit innerlijke zelfingenomenheid als bewakers van wat goed is. Onze menselijke geschiedenis heeft geregeld zondebokken aangeduid om conflicten op te lossen. Vaak is het een ander volk of natie, of een andere religie die wij als zondebok benoemen. Een zondebok uitschakelen zal slechts tijdelijk vrede brengen en slechts voor de machtigen, maar het is geen structurele oplossing voor conflicten. Onvrede en oorlog kunnen op elk moment weer uitbreken.

Wij gruwen van executies, maar karaktermoord is bij ons zeer wel aanwezig. Dat uitroeien uit ons leven zou ons menselijker maken en zou onze gezinnen en gemeenschappen omvormen tot oases van vrede, vreugde en hoop. Weigeren om dat te doen is toelaten dat de cataract van zelfingenomenheid ons voor altijd blind maakt.

De schandpaal – het einde van de toekomst

In het centrum van Dworp, een dorp bij Brussel, staat er in de buurt van het gemeentehuis een schandpaal. Het is nu een monument, maar ik beeld me zo in dat het geen pretje was om daaraan vastgebonden te staan. Het betekende immers dat je iets verkeerd had gedaan of in elk geval iets dat onaanvaardbaar was voor het gezag. Die schandpaal gebruiken we niet meer. Iemand te schande maken gebeurt nu anders. Via internet – facebook, twitter en andere sociale media bijvoorbeeld. Mensen zo op hun gedrag vastpinnen dat ze geen toekomst meer hebben, het gebeurt zeer zeker.

De Schriftgeleerden en Farizeeën gebruiken een vrouw, een publieke zondares, om Jezus voor een specifiek dilemma te plaatsen. De vrouw is slechts een 'casus' om Jezus te testen. Volgens de wet moet zij gestenigd worden, een praktijk die nu nog bestaat. Hoe reageert Jezus? Hij schrijft in het zand. In tegenstelling tot de woorden van de Wet die in steen zijn gebeiteld schrijft Jezus in het zand. Bovendien kan je dat met één beweging wegvegen. Dat gebaar van Jezus is van grote betekenis. Wat hij wil zeggen volgt in zijn antwoord: "Hij die zonder zonden is werpe de eerste steen".

Deze woorden geven de situatie een andere wending. De Wet mag dan zijn wat ze is, maar bekijk het ook eens anders. Kijk naar de persoon tegenover je. Het is best mogelijk dat deze persoon, in dit geval deze vrouw, zich misdragen heeft. Maar een persoon is altijd meer dan zijn of haar daden. Kijk daarvoor ook naar jezelf en je zal je realiseren dat er ook veel onvolkomenheid en veel falen in jezelf zit. Hoe vaak moeten we zelf niet rekenen op het geduld en het mededogen van anderen? Zou God dan niet dat geduld hebben, hij die zelf Genade is?

Nieuw leven en toekomst openen

Wij vinden Jezus in de tempel van Jeruzalem. Schriftgeleerden en Farizeeën schermen met de wet om een overspelige vrouw haar gerechte straf te geven. Jezus doorziet hen, hij zegt rustig: "Hij die zonder zonden is mag de eerste steen gooien!" Daarop druipen ze af, de oudste eerst.

Zij druipen één voor één af de aanvallers. De gesloten cirkel rond deze vrouw opent zich. Er daagt weer toekomst op. "Ga en zondig niet meer." Dat woord van Jezus laat die toekomst zien. Want het betekent: "Ik pin je niet vast op je verleden, ik veroordeel je niet en een nieuw begin is altijd mogelijk voor God." Dat klinkt ongelooflijk bevrijdend. God wil het leven voor ons. Hij werkt niet met schandpalen. God vraagt dat wij dat ook elkaar gunnen. Deze weg leidt naar Pasen. Wij kunnen hopelijk die weg voortzetten.

Mensenrechten zijn de onderliggende grondslag van vredeswerk

Mensen kunnen heropleven, zelfs na moeilijke tijden. Gods antwoord is dat wij plaats moeten maken voor mededogen met iedereen, met elke mens. Elke mens heeft het recht om in waardigheid te leven en om de waarden van de mensenrechten op een wederkerige manier te ervaren. Jezus doorbreekt de spiraal van het kwaad en opent perspectieven voor een nieuw begin voor hen die in hun leven misstappen hebben begaan.

De waardigheid van menselijk leven is een hoeksteen en fundament van mensenrechten. Als mensenrechten genegeerd worden dan ontstaat systematische uitsluiting van kwetsbare mensen. Mensen maken deel uit van meerdere sociale netwerken: gezin, opvoeding, cultuur, religie, carrière, enz. De (gedeelde) verantwoordelijkheid voor het sociaal / openbaar leven ligt in de eerste plaats bij de mensen zelf. Jezus roept de vrouw, een publieke zondares, op om haar leven te veranderen, om zich te bekeren. Maar hij herinnert de bredere samenleving er ook aan dat ze ruimte moet creëren om hoop en perspectief te leren om vooruit te komen.

Nieuw leven houdt hoop in op beter samenleven

Hoop is een uitdrukking van vertrouwen en is gebaseerd op het geloof dat de situatie vandaag beter is dan gisteren en dat morgen beter zal zijn dan vandaag.

Er is een spirituele opvatting van hoop: het geloof in de verlossing van de mens door de bevrijding van zonden. Mensen kunnen niet verder zonder hoop. In zekere zin zijn wij allemaal geroepen om 'hoopgevers' te zijn voor elkaar. Geef hoop. Bemoedig elkaar en probeer de wanhoop voor te zijn, of geef op zijn minst ruimte voor vertwijfeling in het leven. Hoop staat centraal in onze Christelijke cultuur, net zoals geloof en liefde.

In de seculiere betekenis van het woord staat hoop voor het geloof in eigen identiteit, in het eigen vermogen om op een positieve manier met de wereld in interactie te treden. Hoop is de tegenpool van

berusting of capitulatie. Het is eerder een vorm van vertrouwen die ons aanmoedigt om andere mensen nabij te komen, hun anders-zijn te aanvaarden zonder angst. Vredeswerkers zijn mensen van hoop, die deze ook doorgeven aan anderen.

Wij zetten onze vastentijd verder, een tijd van stilte, soberheid en voorbereiding op Pasen.

Paul Lansu – Senior Policy Advisor Pax Christi International

Vertaling: Hugo Swinnen